

Arkistoitujen IKI-haastatteluiden metadata

Arkistoitu aineisto on osa Innovaatiivisen kielikasvatuksen kartta ja kompassi (IKI)-hankkeen keräämää aineistoa. Aineisto on kerätty hankkeen aikana (2018-2021) ja hanketta on rahoittanut Opetus ja kulttuuriministeriö. Anu Palojärvi on ollut pääosin vastuussa varhaiskasvatuksesta kerättävästä aineistosta ja Liisa Lempel ja Tea Kangasvieri ovat pääosin vastanneet perusopetuksen puolelta kerättävästä aineistosta. Josephine Moate on toiminut hankkeen johtajana.

Tutkimukseen osallistuneet opettajat ja varhaiskasvatuksen ammattilaiset ilmoittautuivat vapaaehtoisesti tutkimukseen lähetettyjen sähköposti pyyntöjen perusteella. Tietoa tutkimuksesta sekä pyyntö tutkimukseen osallistumiseen lähetettiin paikallisten yhteistyöverkoston, kaupunkien koordinaattoreiden, olemassa olevien verkostojen kautta sekä henkilökohtaisten kontaktien kautta.

Ennen haastatteluja kirjalliset tutkimusluvut pyydettiin kaupungilta/kunnalta sekä kirjallinen tutkimussuostumus osallistuvilta opettajilta ja varhaiskasvatuksen ammattilaisilta ja kyseisen koulun/päiväkodin johtajalta. Hankkeen tietosuojailmoitus lähetettiin kaikille osallisille. Ennen haastatteluja myös hankkeen tarkoitus ja haastattelujen teemoista kerrottiin suullisesti haastateltaville sekä haastateltavaa muistutettiin hänen oikeuksistaan ja annettiin mahdollisuus kysyä lisätietoa haluamistaan asioista.

Haastattelujen fokuksena on ollut kielikasvatus ja sen toteuttaminen sekä se, miten kielikasvattajat ja yhteisöt, jossa he toimivat ovat kehittäneet innovatiivisia toimintatapoja. Haastattelussa haastateltavaa on pyydetty kuvaamaan hänen/heidän toteuttamaansa kielikasvatusta, sen periaatteita ja tavoitteita, siinä tehtävää yhteistyötä, mahdollista jatkumoa ja uusia kokeiluja/innovaatioita. Lisäksi haastateltavalle on annettu mahdollisuus nostaa esiin hänen omasta mielestään tärkeitä asioita.

Haastattelut on toteutettu teemahaastatteluina ja niissä tukena on käytetty teemakarttaa (ks. liite 1). Teemoista on keskusteltu haastateltavan kanssa vapaassa järjestyksessä ja haastatteluista on pyritty tekemään mahdollisimman keskustelunomaisia sekä luomaan myönteistä ilmapiiriä haastattelijan toteamuksilla ja myönteisen palautteen antamisella. Osassa haastatteluista kaikkia teemoja on käsitelty, toisissa on keskitytty vain tiettyihin teemoihin. Joissakin koulun puolella tehdyissä haastatteluissa on myös käytetty apuna joitakin tukikysymyksiä (ks. liite 2).

Varhaiskasvatuksen puolella tehdyissä haastatteluissa puolestaan tukikysymyksiä on kysytty vapaammin sen mukaan, mistä asioista haluttiin saada lisää tietoa kussakin tapauksessa. Useimmat haastattelut liittyvät hankkeessa tehtyihin havainnoiteihin, mutta havainnoiteihin liittyvää aineistoa (esim. kuvattuja videoita) ei voitu arkistoida anonymisointiin liittyvien haasteiden vuoksi.

Suurin osa haastatteluista on tehty koulussa/päiväkodissa, jossa haastateltava työskentelee, mutta muutamia haastatteluja on käytännön syistä tehty etäyhteyksien kautta tai yliopiston tiloissa. Haastattelut äänitettiin siihen tarkoitetuilla laitteilla ja siirrettiin yliopiston suosittelemille alustoille, johon ne tallennettiin litterointia varten.

Haastattelujen pituus vaihtelee haastateltavan aikataulujen mukaisesti. Useimmat haastattelut ovat pituudeltaan noin 20 min - 1 tunti. Tarkemmat tiedot haastatteluista on kuvattu taulukossa 1.

IKI-hankkeen arkistoitu aineisto koostuu 19 haastattelun litteraatista. Näistä haastatteluista 11 haastattelua on toteutettu varhaiskasvatuksen puolella ja 8 haastattelua perusopetuksen puolella. Haastattelut on litteroitu sanatarkasti, kuitenkin niin, ettei kaikkia täytesanoja ole jokaisen haastattelun kohdalla litteroitu. Anonymisoidut kohdat on merkitty haastatteluihin hakasulkein [-] ja haastateltavien sekä haastattelijoiden non-verbaaliset viestit joko suluilla (-) tai kaksoissuluilla ((-)).

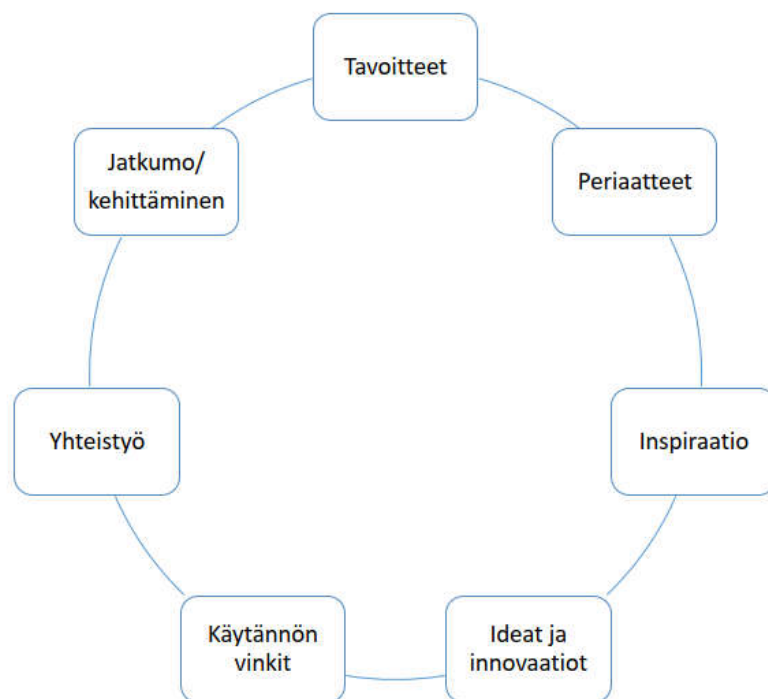
Jokaisen litteraatin alussa lukee myös, mikäli litteraatissa on jotain erityispiirteitä. Esimerkiksi kuinka tarkkaan on litteroitu tai missä kohdassa nauhoitetta litterointi on aloitettu ja lopetettu.

Arkistoitua aineistoa tulee käyttää IKI-hankkeen näkökulman ja tietosuojailmoituksen mukaisesti. Arkistoituja haastatteluja voidaan käyttää esim. haastatteluissa kuvatun kielipedagogiikan ja kielten käyttötapojen tarkastelemiseen. Kielikasvatusta ja siihen liittyviä asioita voidaan myös tarkastella laajemmin. Arkistoitua aineistoa käyttäessä tulee kuitenkin huomioida, että aineistoa kerätessä opettajille on luvattu, että heitä tai heidän oppilaitaan ei arvioida/arvostella. Huomioitahan myös, että haastattelijan ja haastateltavan välistä vuorovaikutusta ei tule tarkastella/tutkia. Jos ette pysty käyttämään aineistoja annettujen ohjeistusten mukaisesti tai olette epävarmoja siitä, miten aineistoja tulisi käyttää, pyydämme että ette siinä tapauksessa käytä niitä. Aineistojen käyttäminen edellyttää sitoutumista niiden käytöstä annettuihin ohjeisiin.

Aineistoa käytettäessä tulee viitata IKI:n arkistoidun aineiston datasettiin:

Palojärvi, Anu; Kangasvieri, Tea; Lempel, Liisa; Moate, Josephine. The archived dataset from the IKI-project (2018-2021).. V. 31.8.2021. 10.17011/jyx/dataset/77794

Liite 1: Haastattelun teemakartta

Liite 2

Teemahaastattelun runko

Huom! Kysymykset esimerkkejä => teemahaastattelun periaatteita noudattaen voi kysellä tarpeen mukaan eri teemoihin liittyviä asioita melko vapaasti.

Tavoite

- Millaisia tavoitteita toiminnassa on? (pedagogiset, kielelliset, yms.)
- Mitä haluaa saavuttaa toiminnassaan? Onko selviä tavoitteita?
- Mitä haluaa, että oppijat saavuttavat?

Periaate

- Miten ammattilainen kuvaa itse omaa pedagogiikkaansa/ opetusfilosofiaan?
- Mikä on ammattilaisen tausta-ajatus toiminnassa?
- Miten on aloittanut toimintansa ja mitä se on vaatinut?
- Millaisia tietoisia valintoja ammattilainen on tehnyt kieleen liittyen?
 - kielen käyttö toiminnassa, oppilaiden kielen käyttö, kielenoppimisen seuraaminen

Inspiraatio

- Mistä saa inspiraatiota omaan toimintaansa? Vai saako?
- Pääseekö toteuttamaan itseään toiminnassaan?
- Mitkä asiat saa jatkamaan toiminnan kehittämisessä ja jatkamisessa?

Ideat ja innovaatiot

- Miten opettaja ymmärtää innovatiivisen kielikasvatuksen, mitä se on?
- Mikä opettajalle on innovatiivista?

Käytännön vinkit

- Mitä pitää ottaa huomioon toiminnan aloittamisessa? Mitä vaatii?
 - opettajalta ja oppilaalta/ varhaiskasvattajalta ja lapselta
- Mitkä asiat toimivat? Mitkä eivät?
- Onko toiminnassa ollut jotain haasteita?
- Millaisia käytännön vinkkejä antaisit varhaiskasvattajalle/opettajalle joka haluaisi aloittaa jotain samankaltaista toimintaa?

Yhteistyö

- Teetkö toiminnassasi yhteistyötä jonkun kanssa tai toteuttaako joku muu samankaltaista toimintaa?
- Millä tavalla teette yhteistyötä?

Jatkumo/kehittäminen

- Miten kehittää omaa toimintaansa?
- Jatkuuko toiminta jollain tavalla myöhemmin (esim. siirtyessä esikouluun/kouluun/seuraavalle luokalle?)
- Miten näkee oman opettajuutensa/ ammatillisuutensa kehittyvän kielikasvatukseen liittyen?
- Millaisia jatkokehitysmahdollisuuksia?